

Oponentský posudek na bakalářskou práci
Barbora Jandová, Berounsko v letech 1938–1945, Plzeň 2018, 61 s. + XIX s. příloh
(ved. práce: PhDr. Miroslav Breitfelder, Ph.D., KHI FPE ZČU v Plzni)

Posuzovaná bakalářská práce se věnuje problematice Berouna a jeho okolí v letech 1938–1945, tedy v období druhé Československé republiky a protektorátu. Vznikla na základě primárního archivního výzkumu, studia odborné literatury a výpovědí pamětníků. Skládá se z několika logicky na sebe navazujících kapitol, všimá si situace před válkou, počátků německé okupace, osudů obyvatelstva židovského původu po roce 1938, podstatnou část práce tvoří popis každodenního života a autorka nezapomíná ani na otázky dětí, mládeže a školství. Poslední dvě kapitoly se věnují odbojové činnosti a závěrečnému období války. V úvodní kapitole autorce vytýkám zejména absenci jakéhokoli metodologického ukotvení, jednotlivé části práce mají různou úroveň kvality, za nejslabší považuji bohužel tu nejrozsáhlejší, tj. *Každodenní život v protektorátu*, která je nesourodou kompilací informačních zdrojů s různou výpovědní hodnotou.

Po formální stránce byly splněny všechny základní požadavky kladené na tento typ odborné kvalifikační práce. Z obsahového hlediska se autorce dají vytknout pochybení spíše formulačního charakteru, která nejsou vhodná pro odborný funkční styl, ale hodila by se spíše pro publicistiku. Příkladem budiž třeba zjednodušování typu „na českých úřadech byla slyšet jen němčina“ (s. 3), „příchod nezvaného německého obyvatelstva“ (s. 3), „rozhodnutí připojit Sudety k nacistické říši“ (s. 7). I na s. 8 se v této souvislosti hovoří o „připojení Sudet“, ale přesnější by bylo připojení části československého pohraničí. Ani termíny „sudetskí Židé“ a „říšští Židé“ (s. 8) nejsou zcela bezproblémové a bylo by vhodnější využít jiné terminologie. Proč ve výkladu na s. 7 vůbec není zmíněna spojenecká smlouva mezi Československem a Sovětským svazem z roku 1935?

Na s. 11 se uvádí, že 5. března 1939 byla obsazena obec Srbsko (asi se jedná o 15. březen), na s. 12 autorka použila spojení „protektorát Böhmen und Mähren“, přestože před i poté běžně využívá „protektorát Čechy a Morava“ (proč?). Dalšími příklady neoborných vyjádření jsou kupř. „muž s nelidskou tváří“ (s. 13), „ve svém křesle se dlouho neohrál“ (s. 14), „co by je mohlo přivést do maléru“ (s. 33), „vtloukána do hlavy“ (s. 38) či „léta protektorátu jsou sečteny“ (s. 47). Na s. 24 si autorka protřečí tím, že na jedné straně píše o tom, že „první německá nařízení se objevila brzy po vyhlášení protektorátu“, ale na stejné stránce také „první německá nařízení...přišla již v září 1939“.

Berounský Němec Emperger nebyl pravděpodobně Bedřich, ale nejspíš Friedrich (s. 25). Co se týče Lídy Baarové, bylo její rodné jméno Babková, ale nezdá se mi, že podoba „Baarová“ byla výsledkem nějakého poněmčování (s. 42), podle mých informací byl vzorem pro její umělecké jméno rodinný přítel a český vlastenecký farář J. Š. Baar. Věta „V časných ranních hodinách byl stanoven budíček a zároveň i večerka“ (s. 52) také nevyznívá nejvěrohodněji, stejně tak jako „jedenáctá hodina ranní“ (s. 10). Během existence meziválečného Československa se používala zkratka KČs, nikoliv KČ (s. 8). Co znamená slovní spojení „v dějinách naší historie“ (s. 9)?

Větší pozornost by bylo vhodné věnovat vědeckému aparátu práce, chybí např. seznam zkratek, kterých v práci není málo a mnohé nejsou ani vysvětleny (např. zkratka OÚ Beroun v poznámkách, Okresní úřad v Hořovicích, s. 8), ideální není ani citace literatury a pramenů, kde chybí jednotnost (proč se např. v poznámkách někde uvádí SOKA Beroun, někde Státní okresní archiv Beroun?), na s. 24 v pozn. 75 je chybně určený archivní pramen, v případě kroniky města se určitě jedná o archivní fond Archiv města Hořovice. Z hlediska stylistického jsou nejčastějším prohřeškem citace vzpomínek narátorů bez jakékoli uvozovací věty, metoda oral history má navíc specifické požadavky i na citace výpovědí narátorů, které v hodnocené práci nejsou zohledněny (např. skutečnost, kde je uložen záznam výpovědi narátora). Věta by neměla začínat přímo datem, ale bylo by vhodnější předsadit např. slovo **Dne** 5. června... Pripomínky mám i k ojedinělým pravopisným prohřeškům a překlepům typu „hnutí odboru“ místo „odporu“ (s. 43).

K obhajobě práce pokládám dvě otázky:

1. Na s. 3 autorka píše, že školství bylo za okupace změněno od základu. Tohle si ale nemyslím, prvorepublikové resp. ještě rakouské základy školství naopak až na drobné kosmetické změny zůstaly zachovány. V čem tedy spočívala ona principiální změna v oblasti školství v letech 1939–1945?
2. Skutečně Hitler vnímal Československo jako „nebezpečného protivníka“ (s. 6)? Pokuste se stručně objasnit vztahy mezi Třetí říší a Československem v letech 1933–1938.

Výše uvedené výtky jsou však pouze relativními drobnostmi, které výsledný efekt celé jinak poměrně čtivé práce ovlivňují pouze omezenou měrou. I přes tato pochybení hodnotím předloženou práci jako kvalitní, z regionálního a didaktického hlediska využitelnou a v závislosti na průběhu obhajoby a zodpovězení položených otázek navrhuji její hodnocení známkou **velmi dobře**.

V Plzni dne 21. 5. 2018

PhDr. Karel Řeháček

